

ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์ เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) ของมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel¹

ซ์ลมา รัตนเยี่ยม² สุทธิยา มาหาเจริญ³ ศุภสุดา หมาดอาหีน⁴
พิรดาวรร แม่เราะ⁵ และจอมขวัญ สุทธินนท์⁶

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการศึกษาศาษาภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) ของมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel รวบรวมข้อมูลจากบทสนทนาของตัวละครชาวมุสลิมและบริบททางสังคมในภาพยนตร์ฯ โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมด้านสังคมของสุพัตรา สุภาพ (2536, น. 99)

ผลการวิจัยพบภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิถีชีวิตพบมากที่สุดจำนวน 40 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.06 ด้านความเชื่อพบรองลงมาจำนวน 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 24.71 ด้านค่านิยมพบรองลงมาจำนวน 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20 และด้านประเพณีพบน้อยที่สุดจำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.23 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมของชาวมุสลิมสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของของภาพยนตร์ที่สรรค์สร้างภายใต้กรอบของหลักการศาสนาอิสลามเพื่อเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของศาสนาอิสลามให้เห็นเป็นรูปธรรมผ่านทัศนคติและพฤติกรรมของตัวละคร กล่าวได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมที่ปรากฏนั้น ล้วนดำรงอยู่ภายใต้ครรลองของศาสนาอิสลามที่สะท้อนความเป็นศูนย์รวมทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าของชาวมุสลิม

คำสำคัญ : ภาพสะท้อนสังคม วัฒนธรรม ชาวมุสลิม ภาพยนตร์ U-turn จุดกลับใจ

¹ ผลงานจากรายวิชา 896-431 การวิจัยเบื้องต้นทางภาษาและวัฒนธรรม และ 896-432 สัมมนาภาษาไทยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่

²⁻⁵ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

⁶ อาจารย์ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

บทนำ

ภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) ของมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel สรรค์สร้างขึ้นภายใต้หลักการศาสนาอิสลาม เพื่อให้ผู้คนที่ทั้งในศาสนาอิสลามและต่างศาสนาได้ตระหนักรู้และเข้าใจความเป็นมุสลิมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งจุดเด่นด้านเนื้อหา กล่าวถึงเรื่องราวของตัวละครเอกซึ่งเป็นเด็กช่างกลที่มักก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำให้สังคมมีทัศนคติเชิงลบต่อเยาวชนกลุ่มนี้ ภาพยนตร์จึงเสนอกระบวนการแก้ไขปัญหาสังคมด้วยการนำหลักศรัทธาทางศาสนาอิสลามขัดเกลาจิตใจ ลักษณะเช่นนี้คือการนำเสนอภาพสะท้อนสังคมของตัวละครชาวมุสลิมที่เชื่อมโยงกับหลักคำสอนศาสนาอิสลามผ่านบริบททางวัฒนธรรมอาทิ วิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม ซึ่งล้วนประกอบสร้างให้ปรากฏลักษณะเด่นในเรื่องภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมอันสะท้อนคุณค่าความเป็นมนุษย์

ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมของชาวมุสลิมตามแนวคิดวัฒนธรรมด้านสังคมของสุพัตรา สุภาพ (2536, น. 99) ประกอบด้วยวัฒนธรรมด้านสังคม 4 ประการ ได้แก่ วิถีชีวิต หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตของสมาชิกส่วนใหญ่ในชุมชน ประเพณี หมายถึง สิ่งที่ยึดถือประเพณีปฏิบัติสืบกันมาจนเป็นแบบแผนขนบธรรมเนียม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 663) ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับนับถือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อาจมีเหตุผลหรือไม่มีเหตุผลก็ได้ และ ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่ถูกค่านิยมหรือสังคมยึดถือและกำหนดการกระทำ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 242)

ภาพยนตร์ฯ สะท้อนลักษณะเด่นของชาวมุสลิมคือให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อการค้าขายและกิจวัตรทางศาสนา ล้วนสัมพันธ์กันเป็นหนึ่งเดียว สิ่งเหล่านี้คือภาพสะท้อนสังคมของชาวมุสลิมในด้านวัฒนธรรมที่นำเสนอผ่านพฤติกรรมของตัวละคร อีกทั้งการเรียนรู้วัฒนธรรมด้านสังคมย่อมควบคู่กับการศึกษาบริบททางสังคมด้วย คณะผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) ของมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel

สมมุติฐานการวิจัย

ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) ปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความเชื่อมากที่สุด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) ของมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์ เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) ของมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) ของมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel โดยใช้กรอบแนวคิดวัฒนธรรมด้านสังคมของสุพัตรา สุภาพ (2536, น. 99) เป็นแนวทางในการวิจัย เสนอผลการศึกษารูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ประกอบตัวอย่าง และตารางการสรุปผลเชิงสถิติ

ผลการศึกษา

การศึกษาศึกษาภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) ของมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel พบภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรม 4 ด้าน ดังนี้ 1) วิถีชีวิต 2) ความเชื่อ 3) ค่านิยม และ 4) ประเพณี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิถีชีวิต หมายถึง “แนวทางการดำเนินชีวิตของ สมาชิกส่วนใหญ่ในชุมชน” ภาพยนตร์ฯ มีภาพสะท้อนด้านวิถีชีวิตปรากฏมากเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 47.06 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1. การประกอบอาชีพ หมายถึง การประกอบอาชีพที่ไม่เป็นโทษแก่สังคม และมีรายได้ตอบแทน โดยอาศัยแรงงาน หรือ ทักษะทางวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งพบภาพสะท้อนด้านอาชีพของตัวละครชาวมุสลิม ดังต่อไปนี้

1.1.1 อาชีพขายโรตีส เป็นอาชีพหลักของตัวละครเอกที่ปรากฏในภาพยนตร์ฯ เสมือนเป็นภาพแทนอาชีพอันเป็นที่นิยมของชาวมุสลิม ซึ่งแสดงบทบาทอัตลักษณ์วัฒนธรรมด้านการค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 15

ภาพที่ 1 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมการประกอบอาชีพขายโรตีส

ชาห์มี: “ผมมีเรียนปายอะปา เตี้ยวอยู่ช่วยปายาโรตีก่อนก็ได้”

(U-turn จุดกลับใจ ตอนที่ 2 นาทีที่ 00.37)

วัฒนธรรมด้านอาชีพของชาวมุสลิมที่มีอัตลักษณ์อันโดดเด่นหรือกล่าวได้ว่าเป็นเสมือนภาพแทนอาชีพของชาวมุสลิม นั่นคือ อาชีพขายโรตีส เป็นธุรกิจที่ชาวมุสลิมนิยมเนื่องด้วยมีต้นกำเนิดจากประวัติศาสตร์ กล่าวคือ ในอดีตมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมผ่านการค้าขายในพื้นที่คาบสมุทรมลายู คนอินเดียเป็นชนชาติหนึ่งที่เข้ามาทำการค้ากับประเทศไทย ส่งผลให้รากเหง้าวัฒนธรรมด้านอาหารของอินเดียเข้ามามีอิทธิพลในต่างประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (oknation, 2551) โรตีสของไทยจึงมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างไปจากพื้นที่อื่น

เพราะเกิดจากการพลิกแพลงให้เข้ากับวัฒนธรรมอาหารไทย ดังนั้น การค้าขายจึงต้องสัมพันธ์กับบริบทของท้องถิ่นด้วย กล่าวได้ว่าอาชีพขายโรตีสีคือภาพสะท้อนสังคมของชาวมุสลิมด้านวิถีชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดดังนี้

อิสลามได้กำหนดให้การทำธุรกิจจัดว่าเป็นแนวทางที่ดีในการแสวงหาทรัพย์สิน สร้างสถานภาพทางสังคมและได้รับการยอมรับ (Islam House, 2558) อัลลอฮฺทรงตรัสไว้ในอัลกุรอาน ความว่า

«(79/ 2) **عَلَيْكُمْ بِالْجَارَةِ فَإِنَّ فِيهَا تِسْعَةَ أَعْشَارِ الرِّزْقِ**» (مرسل، تخريج الإحياء للعراقي 79/ 2)

“สุเจ้าจงมีส่วนร่วมในธุรกิจ เพราะเก้าจากสิบส่วนของแหล่งรายได้มาจากกิจกรรมทางธุรกิจ”

1.1.2 อาชีพแพทย์กายภาพ เป็นอาชีพหลักของตัวละครเอกที่ปรากฏในภาพยนตร์ฯ ซึ่งแสดงบทบาทอัตลักษณ์วัฒนธรรมการแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 12.5

ภาพที่ 2 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมการประกอบอาชีพแพทย์กายภาพ

อิบรอฮีม: “บังทำบุญ บุญที่ได้ก็เกิดกับบัง อีกอย่างนะ บังรู้ว่านายเป็นคนดี บังก็แค่อยากช่วยเหลือคนดี ๆ สักคน บังจ่ายเงินค่าฮัจญ์ของตัวเองเพื่อซื้อหัวใจของคนดี ๆ คนหนึ่ง บังคิดว่ามันคุ้มค่าจริง ๆ”

(U-turn จุดกลับใจ ตอนที่ 3 นาทีที่ 03:47 น.)

อาชีพแพทย์กายภาพ ซึ่งพฤติกรรมของอิบรอฮีมแสดงนัยยะของผู้ช่วยเหลือ ผู้เสียสละ และมีสำนึกความเป็นมุสลิม กล่าวคืออิบรอฮีมคือภาพตัวแทนของผู้ประพฤติตามหลักศาสนาอิสลามอย่างเที่ยงธรรม

หากพิจารณาตามบริบทสังคมสมัยใหม่ ความเจริญด้านวัตถุและเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์คลั่งไคล้วัตถุนิยม และยึดผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก ขาดความเสียสละ อิบรอฮีมจึงเป็นภาพตัวแทนของชาวมุสลิมที่ประพฤติดีตามหลักศาสนาอิสลาม สอดคล้องกับบทความเรื่องความเสียสละในอิสลาม (อัสมัน แต่อาลี, 2558) ได้อธิบายว่า อิสลามได้กำชับให้มุสลิมทุกคนเป็นคนที่ดีรักพี่น้องมุสลิมด้วยกันเหมือนกับที่เขารักตัวเอง โดยท่านศาสนทูตมุฮัมมัดได้กล่าวว่า

«**لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ**» (رواه البخاري)

ความว่า ความศรัทธาของคนหนึ่งคนใดในหมู่พวกเจ้ายังไม่สมบูรณ์จนกว่าเขารักพี่น้องของเขาเหมือนกับที่เขารักตัวเอง (บันทึกโดย อัลบุคอรี)

เมื่อกล่าวถึงความสำคัญด้านการแพทย์อิสลามได้มีทัศนะต่อประเด็นนี้ (ซูฟอัม อุซมาน, 2557) กล่าวว่า ท่านศาสนทูตมุฮัมมัดได้กล่าวแก่อุมมุซาอิบที่กำลังป่วย ความว่า “อย่าบ่นหรือด่าว่าความป่วยไข้ เพราะแท้จริงมันจะเป็นเครื่องลบล้างบาปของเรา” วจนะดังกล่าวเป็นเครื่องยืนยันให้ทราบว่าคุณป่วยนั้นต้อง

อดทนแล้วพระเจ้าจะเป็นเจ้าจะตอบแทนความดีให้ ท่านศาสนทูตมุฮัมมัด กล่าวไว้ ความว่า “พระองค์อัลลอฮ์จะไม่ให้มีโรคใดเกิดขึ้น นอกจากพระองค์จะได้ให้มียารักษาโรคนั้น ๆ ไว้แล้ว” เป็นเรื่องยืนยันว่าทุกโรครักษาได้

1.1.3 ผู้นำศาสนา เป็นสถานภาพหนึ่งที่ปรากฏในภาพยนตร์ฯ อันสะท้อนบทบาทของบุคคลที่ดำรงสถานะชนชั้นผู้นำในสังคมมุสลิม ซึ่งแสดงบทบาทอัตลักษณ์วัฒนธรรมผู้นำศาสนา คิดเป็นร้อยละ 10

ภาพที่ 3 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมการดำรงสถานภาพผู้นำทางศาสนา

อีหม่าม: “ผลบุญอันยิ่งใหญ่ของการทำฮัจญ์ที่ถูกตอบรับนั้นคือสวนสวรรค์และการที่เราจะได้กลับมาเยี่ยมบ้านเกิดเมืองนอนของเราโดยสภาพเสมือนเด็กที่เพิ่งเกิดออกมาจากครรภ์ของมารดา ไม่มีความผิดใดติดตัว”

(U-turn จุดกลับใจ ตอนที่ 2 นาทีที่ 01:05)

เมื่อพิจารณาจึงพบว่าบทบาทของกลุ่มผู้นำศาสนาที่ปรากฏในภาพยนตร์นั้นสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องบทบาทของผู้นำศาสนาอิสลามในการบริหารพัฒนาชุมชน (ดรัลรัตน์ ภมรบุตร, 2550) พบว่า ผู้นำศาสนาอิสลามมีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่มากที่สุด คือ ด้านการเผยแผ่คำสอนของศาสนา ด้านการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกในชุมชนให้ได้รับการศึกษาทางด้านศาสนาและสามัญ

1.1.4 นักเรียน เป็นสถานภาพของตัวละครเอกที่ปรากฏในภาพยนตร์ฯ สะท้อนพฤติกรรมที่เลื่อนไหลของเยาวชน อันสะท้อนว่าเป็นพฤติกรรมของเยาวชนคือสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้จากการช่วยเหลือของทุกฝ่ายในสังคม ซึ่งแสดงบทบาทอัตลักษณ์วัฒนธรรมด้านการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12.5

ภาพที่ 4 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมการดำรงสถานภาพนักเรียน

ซามี: “เรื่องนี้มันพูดยาก ให้ผมพูดฝ่ายเดียวก็คงไม่ได้ ถ้าเราไม่ตีเขา เขาก็ตีเรา”

(U-turn จุดกลับใจ ตอนที่ 1 นาทีที่ 04:20 น.)

วัฒนธรรมด้านการศึกษาที่ปรากฏในภาพยนตร์ถูกนำเสนอในภาพลบ คือ ปัญหาสังคมของเยาวชน ซึ่งเป็นปมของเรื่องอันนำไปสู่จุดพลิกผันชีวิตของตัวละคร เมื่อพิจารณาจากภาพยนตร์จึงพบว่าจุดเปลี่ยนของการกลับตัวกลับใจ มีที่มาจากศาสนาและสังคมเป็นสำคัญ ดังนั้นปัญหาสังคมจึงแก้ไขได้ด้วยหลักศาสนาอิสลาม

1.2. การประกอบศาสนกิจ หมายถึง กิจกรรมทางศาสนาที่เป็นคำบัญชาจากพระผู้เป็นเจ้าซึ่งผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทุกคนต้องปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด โดยพบภาพสะท้อนด้านการประกอบศาสนกิจของตัวละครชาวมุสลิม ดังต่อไปนี้

1.2.1 การละหมาด หมายถึง การขอพรต่อพระเจ้า ซึ่งเป็นการปฏิบัติศาสนกิจอย่างหนึ่งของศาสนาอิสลามเพื่อเป็นการภักดีต่ออัลลอฮ์ มุสลิมทุกคนจึงต้องละหมาดวันละ 5 เวลา โดยภาพยนตร์ฯ นำเสนอการปฏิบัติศาสนกิจของตัวละคร คิดเป็นร้อยละ 7.5

ภาพที่ 5 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมการประกอบศาสนกิจ หรือ ละหมาด

ซามี่: “ผมวางหน้าผากลงในความมืด ความรู้สึกผิดทั้งหลายถูกละลายออกมาทางดวงตา โอ้อัลลอฮ์ บ่าวผิดไปแล้ว บ่าวผิดไปแล้วจริง ๆ โปรดอภัยโทษให้แก่บ่าวด้วยเถิด อภัยให้บ่าวด้วยเถิด”

(U-turn จุดกลับใจ ตอนที่3 นาทีที่ 08:32 น.)

การกระทำดังกล่าวแสดงนัย การยอมจำนนต่อพระผู้เป็นเจ้า คำว่า “วางหน้าผาก” ข้างต้นคือการกราบ หรือการสujud เป็นหนึ่งในท่าการปฏิบัติศาสนกิจหรือการละหมาด ซึ่งถือเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถเข้าใกล้พระเจ้ามากที่สุด อีกประการหนึ่งมีนัยซ่อนเร้นสื่อถึงการละทิ้งศักดิ์ศรี ละทิ้งความผิดบาปที่เคยกระทำเพื่อคาดหวังที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง อันนำไปสู่การกลับใจ เปลี่ยนความสนใจไปสู่การทำความดี

เช่นเดียวกับบทความเรื่องความสำคัญของละหมาด (ซูฟอัม อุซมาน, 2550) รายงานว่า การละหมาดเป็นหลักการที่สองของหลักการอิสลามและการละหมาดมิใช่เพียงแต่สามารถชำระบาปและสิ่งโสโครกเท่านั้น แต่การละหมาดยังสามารถสร้างเกราะป้องกันบาปอีกด้วย ดังคำรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า

إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ (سورة العنكبوت: 45)

“แท้จริงการละหมาดสามารถยับยั้งมิให้กระทำความโสโครกและความชั่ว” อัลกุรอานสุเราะฮ์อัลอันกะบุต 45

1.2.2 การเรียนการสอนเกี่ยวกับศาสนา เป็นหน้าที่อันสำคัญของชาวมุสลิม การศึกษาในอิสลามเป็นกระบวนการอบรมและบ่มเพาะสติปัญญา ร่างกาย และจิตวิญญาณ เพื่อผลิตมนุษย์ที่สมบูรณ์

ให้เคารพภักดีต่อพระเจ้า และทำคุณประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม โดยภาพยนตร์ฯ นำเสนอการเรียนการสอนเกี่ยวกับศาสนาของตัวละคร คิดเป็นร้อยละ 15

ภาพที่ 6 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ศาสนา

“การอ่านคำภีร์อัลกุรอานและการฟังบรรยายธรรมเป็นหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ศาสนาอิสลาม”

(U-turn จุดกลับใจ ตอนที่ 4 นาทีที่ 09.35)

เมื่อพิจารณาจากภาพที่ปรากฏภาพยนตร์ฯ สะท้อนการดำรงตนของชาวมุสลิมที่อยู่ในกรอบของหลักการศาสนาด้วยการหมั่นเรียนรู้ศาสนาทั้ง การศึกษาด้วยตนเอง (การอ่านอัลกุรอาน) และการฟังธรรม

อัลกุรอาน คือ พระดำรัสของอัลลอฮ์ที่ทรงประทานแก่ท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (ซุฟอัม อุซมาน, 2550) เป็นคัมภีร์เล่มสุดท้ายของอัลลอฮ์สำหรับมนุษยชาติเพื่อเป็นทางนำสำหรับมนุษย์ไปสู่การมีชีวิตที่มีความสงบสุขในโลกนี้และโลกหน้า อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا
كَبِيرًا (سورة الإسراء: 9)

“แท้จริง อัลกุรอานนี้ นำสู่ทางที่เที่ยงตรงยิ่งและแจ้งข่าวดีแก่บรรดาผู้ศรัทธาที่ประกอบความดีทั้งหลายว่า สำหรับพวกเขานั้น จะได้รับการตอบแทนอันยิ่งใหญ่” อัล-กุรอาน สูเราะฮ์ อัล-อิสรอ 9

1.2.3 การระบายความทุกข์ในจิตใจ เป็นภาพสะท้อนการดับทุกข์ด้วยการขอพรต่อพระเจ้าของชาวมุสลิม โดยภาพยนตร์ฯ นำเสนอการระบายความทุกข์ในจิตใจของตัวละคร คิดเป็นร้อยละ 7.5

ภาพที่ 7 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมระดับจิตใจ

(1) ซามี: “เมื่อมองย้อนกลับไปผมพบว่า ความตายไม่ได้เลือกผู้โจมตีเฉพาะคนแก่ คนวัยไหนก็มีสิทธิตายได้เท่ากัน แล้วถ้าผมต้องตายละ ผมจะตายในสภาพที่มีมือเปื้อนเลือดไม่ได้ ผมจะไม่ทำให้ใครต้องมาเจ็บเหมือนชั้นอีก ถึงเวลาที่ต้องจบทุกอย่างแล้วจริง ๆ ”

(U-turn จุดกลับใจ ตอนที่ 3 นาทีที่ 07.14 น.)

“เสื้อสถาบันการศึกษาของซามีที่เปื้อนเลือดจากเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทกับสถาบันคู่อริ” การนำเสนอภาพดังกล่าวแสดงถึงการใช้สัญลักษณ์ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของตัวละครซามี กล่าวคือ เสื้อสถาบันมีนัยซ่อนเร้น หมายถึง ศักดิ์ศรีของลูกผู้ชาย และ มีดเป็นอาวุธที่ใช้ต่อสู้ มีนัยซ่อนเร้น หมายถึง อำนาจ ความแข็งแกร่ง ความทะนงตน แต่เมื่อซามีเก็บมีดโดยการห่อหุ้มอย่างมิดชิดด้วยเสื้อของสถาบันและเก็บไว้ในตู้ เสมือนการไม่ต้องการสิ่งของดังกล่าวอีกต่อไป ลักษณะดังกล่าวแสดงถึงการปล่อยวาง อันนำไปสู่จุดกลับใจ

ภาพที่ 8 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมการอาบน้ำละหมาด

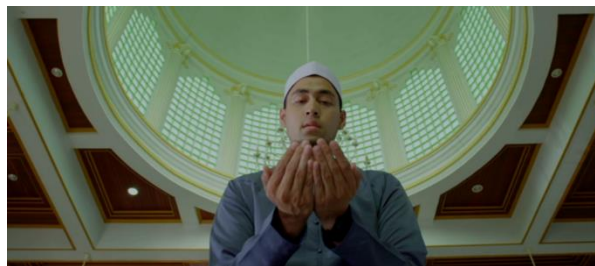
(2) ซามี: “การอาบน้ำละหมาดครั้งนี้ดูมีความหมายกว่าทุกครั้ง ราวกับว่าน้ำกำลังชะล้างความสกปรกในชีวิตผม”

(U-turn จุดกลับใจ ตอนที่ 3 นาทีที่ 07.39 น.)

การกระทำของซามีแสดงนัยความศรัทธาในบทบัญญัติอิสลามว่าด้วยเรื่องการอาบน้ำละหมาด กล่าวคือ การละหมาดและการอาบน้ำหมาดเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถได้รับการอภัยโทษบาปเล็กจากพระเจ้า ส่วนบาปใหญ่จำเป็นต้องกลับตัว กลับใจ เพื่อขออภัยโทษต่ออัลลอฮ์ ดังนั้นการกระทำของซามีคือผู้ศรัทธาต่อศาสนาอิสลามที่กลับตัวกลับใจ ละทิ้งความผิดบาป และเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การทำความดี

1.2.4 การขอพรต่อพระเจ้า เป็นภาพสะท้อนความเชื่อ ความศรัทธาอันหนักแน่นในจิตใจของชาวมุสลิมที่ต่อพระเจ้า โดยภาพยนตร์ฯ นำเสนอภาพการขอพรของตัวละคร คิดเป็นร้อยละ 15

ภาพที่ 9 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมการขอพร

ชาห์: “โอ้อลลอฮ์ ขอให้สิ่งถูกสร้างในที่นี้เป็นพยานว่าที่บ่าวทำไปทั้งหมดไม่ได้เพื่ออื่นใดเลย เว้นแต่เพื่อพระองค์เพียงองค์เดียวเท่านั้น”

(U-turn จุดกลับใจ ตอนที่ 4 นาทีที่ 06:05 น.)

การขอพรต่อพระเจ้าของตัวละครชาห์สะท้อนถึงพฤติกรรมการกลับใจไปสู่การกระทำความดีตามคำสอนของศาสนาอิสลาม จากมือที่เคยจับมีดฆ่าฟันกลุ่มอริแต่ตอนนี้กลับยกมือขึ้นเพื่อขอพรต่อพระเจ้าที่ตนศรัทธา สื่อให้เห็นว่าการเข้าถึงหลักธรรมทางศาสนาอิสลามของตัวละครชาห์คือหนทางอันนำไปสู่จุดกลับใจ

2. ประเพณี หมายถึง “สิ่งที่นิยมถือประเพณีปฏิบัติสืบกันมาจนเป็นแบบแผนขนบธรรมเนียม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 663) ภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) มีภาพสะท้อนด้านประเพณีปรากฏน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.23 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1. การทักทายโดยการสalamและจับมือ เป็นภาพสะท้อนมารยาทการอยู่ร่วมกันด้วยหลักธรรมคำสอนทางศาสนาอย่างเคร่งครัด โดยภาพยนตร์ฯ นำเสนอภาพการทักทายของตัวละคร คิดเป็นร้อยละ 71.42

ภาพที่ 10 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมการทักทาย

อิบรอฮีม: “อัสลามมูอะลัยกุม ผมชื่ออิบรอฮีมครับ เพิ่งย้ายมาอยู่ได้1ปีแล้วครับ”

(U-turn จุดกลับใจ ตอนที่ 2 นาทีที่ 01:36 น.)

เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมของตัวละครแสดงให้เห็นว่า การกล่าวสalamเมื่อเจอกันเป็นหนึ่งในมารยาทของมุสลิม กล่าวได้ว่า การทักทายตามแบบแผนของศาสนาอิสลามคือการจับมือ และกล่าว “อัสลามมูอะลัยกุม” นอกจากนี้ จะเป็นวัฒนธรรมการทักทายที่ได้รับมาจากบทบัญญัติทางศาสนา การจับมือหรือสัมผัสกันสื่อถึงนัยยะของการผูกมิตร การให้อภัย รวมถึงการเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน โดยคำว่า “อัสลามมูอะลัยกุม” แปลว่า ขอความสันติสุขจงมีแต่ท่าน วัฒนธรรมการกล่าวทักทายนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความใกล้ชิดระหว่างคนในชุมชน

2.2 การกล่าว “บิสมิลละฮ์”เป็นภาพสะท้อนมารยาทการรับประทานอาหารของชาวมุสลิม โดยภาพยนตร์ฯ นำเสนอภาพการกล่าวบิสมิลละฮ์ของตัวละคร คิดเป็นร้อยละ 28.58

ภาพที่ 11 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมการรับประทานอาหาร

โจอี้: “กล่าว บิสมิลละฮฺ” เป็นคำกล่าวก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง

(U-turn จุดกลับใจ ตอนที่ 5 นาทีที่ 12:05 น.)

เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมของตัวละครจากฉากการรับประทานอาหาร หรือ เครื่องดื่ม ล้วนจะต้องกล่าวคำว่า "บิสมิลละฮฺ" (ด้วยพระนามของอัลลอฮฺ) เป็นการเริ่มต้นที่ดีของการกระทำการต่าง ๆ สื่อถึงภาพสะท้อนความเชื่อที่สร้างกรอบวัฒนธรรมด้านการรับประทานอาหารของชาวมุสลิม ซึ่งวิถีศักดิ์สิทธิ์นี้ถือเป็นสัญลักษณ์สำคัญของอิสลามที่มุสลิมจะต้องกล่าวเป็นประจำ รวมถึงวัฒนธรรมการรับประทานอาหารเช่นเดียวกัน อาหารทุกคำที่รับประทานเข้าสู่ร่างกายจะต้องผ่านพระนามของพระเจ้า หล่อเลี้ยงเป็นเลือดเนื้อเป็นอวัยวะในร่างกายของมนุษย์ กล่าวได้ว่าความลึกซึ้งของคำว่า "บิสมิลละฮฺ" สื่อถึงความละเอียดอ่อนด้านจิตใจที่ศรัทธาต่อพระเจ้า จิตใจที่ผูกพันอยู่ในศีลธรรมสื่อถึงการถูกยกระดับ ดังนั้นจึงสะท้อนความมีมารยาทของสังคมมุสลิม

3. ความเชื่อ หมายถึง “การยอมรับนับถือ หรือ การยึดมั่นสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) มีภาพสะท้อนด้านความเชื่อปรากฏมากเป็นอันดับที่ 2 รองจากวิถีชีวิต คิดเป็นร้อยละ 24.71 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การมีความประสงค์ที่จะเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ เป็นภาพสะท้อนความเชื่อความศรัทธาของชาวมุสลิมต่อข้อบังคับใช้ทางศาสนาอย่างเคร่งครัด โดยภาพยนตร์ฯ นำเสนอภาพความประสงค์ที่จะเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ของตัวละคร คิดเป็นร้อยละ 33.33

ภาพที่ 12 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์

ลาลา: “อัลลอฮฺกำหนดให้คุณเดินทางไปต่างหาก คุณรู้ไหมผมทำฮัจญ์ติดต่อกันมาเป็นสิบ ๆ ปี ผมเคยคิดว่าการทำฮัจญ์ของผมยิ่งใหญ่ที่สุด แต่วันนี้ผมละอายต่อคุณมาก ผมว่าการทำฮัจญ์ของคุณแค่ครั้งเดียวดีกว่าพันฮัจญ์ของผมเสียอีก”

(U-turn จุดกลับใจ ตอนที่ 6 นาทีที่ 13:40 น.)

เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมของตัวละครที่มุ่งมั่นต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการทำฮัจญ์ กล่าวได้ว่า การทำฮัจญ์ภาพสะท้อนความเชื่อ ความศรัทธาของชาวมุสลิมที่หนักแน่นต่อคำสั่งใช้จากพระเจ้า หากผู้ที่มีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สินยอมต้องไปทำฮัจญ์อย่างน้อย 1 ครั้งในชีวิต ซึ่งภาพยนตร์สะท้อนให้เห็นถึงคุณธรรมในจิตใจของชาวมุสลิมที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อมุ่งกระทำความดีตามคำสั่งใช้ของพระผู้เป็นเจ้า

3.2 การเชื่อในการทำความดีแล้วจะได้ผลตอบแทน เป็นภาพสะท้อนด้านความเชื่อของชาวมุสลิม โดยภาพยนตร์ฯ เสนอภาพการเชื่อในการทำความดีแล้วจะได้ผลตอบแทนของตัวละคร คิดเป็นร้อยละ 42.86

ภาพที่ 13 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมความเชื่อทางศาสนา

ซามีย์: “ผมเรียนรู้การใช้ชีวิตมาหลายปี แต่ผมกลับได้เข้าใจชีวิตแบบจริง ๆ เมื่อไม่นานมานี้เอง อะไรก็ตามที่เราทำ สิ่งนั้นจะกลับมาหาเราไม่ว่าทางใดก็ทางตรงก็ทางอ้อม ไม่เห็นผลวันนี้ก็จะได้ในโลกหน้า”

(U-turn จุดกลับใจ ตอนที่ 6 นาทีที่ 09:22 น.)

เมื่อพิจารณาจากทัศนคติและพฤติกรรมของตัวละครต่อการเชื่อในการทำความดีแล้วจะได้ผลตอบแทน สะท้อนภาพการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยคุณธรรม เป็นเสมือนคุณสมบัติที่ผู้ศรัทธาต่อศาสนาอิสลามพึงมี อีกทั้ง การเชื่อในโลกหน้าซึ่งเป็นหลักความเชื่อทางศาสนาอิสลาม สะท้อนหลักศรัทธาทางศาสนาที่สัมพันธ์ต่อวิถีคิด และ วิถีชีวิตของชาวมุสลิมในสังคม อีกทั้งเป็นศาสนาอิสลามยังเป็นแบบแผนการดำรงชีวิตของชาวมุสลิม

3.3 การเชื่อในบทลงโทษจากพระเจ้า เป็นภาพสะท้อนด้านความเชื่อชาวมุสลิมโดยภาพยนตร์ฯ นำเสนอภาพการเชื่อในบทลงโทษจากพระเจ้าของตัวละคร คิดเป็นร้อยละ 23.81

ภาพที่ 14 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมการเชื่อในบทลงโทษจากพระเจ้า

ซามีย์: “มึงคิดดูนะ คนที่ยอมตักงานเพราะไม่ยอมทิ้งละหมาดจะยอมทำบาปเพื่อแลกกับเงินเหอวะ”

(U-turn จุดกลับใจ ตอนที่ 2 นาทีที่ 06:40 น.)

เมื่อพิจารณาจากทัศนคติและพฤติกรรมของตัวละครที่เริ่มเกรงกลัวต่อบาป สื่อถึงจิตใจที่ได้รับการขัดเกลาด้วยหลักศรัทธาทางศาสนาอิสลามอันนำไปสู่จุดกลับใจ ซึ่งหน้าที่ของการดำรงไว้ซึ่งบทลงโทษที่กำหนด

โดยอิสลามถือเป็นการคืนชีวิตแก่นุชชชาติที่นำพาสังคมพบกับความสันติสุขอันแท้จริง มิเช่นนั้นสังคมจะประสบแต่ความปั่นป่วนอย่างไม่มีวันสิ้นสุด สื่อความว่าชาวมุสลิมจึงระมัดระวังการกระทำ และคำพูดเสมอ

4. ค่านิยม หมายถึง “สิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็น เครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 242) ภาพยนตร์ฯ มีภาพสะท้อนด้านค่านิยมปรากฏมากเป็นอันดับที่ 3 รองจากวิถีชีวิตและความเชื่อ คิดเป็นร้อยละ 20 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 การเอื้อเฟื้อเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นภาพสะท้อนจิตใจที่มีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ของชาวมุสลิม โดยภาพยนตร์ฯ นำเสนอภาพการเอื้อเฟื้อเกื้อกูลซึ่งกันและกันของตัวละคร คิดเป็นร้อยละ 35.30

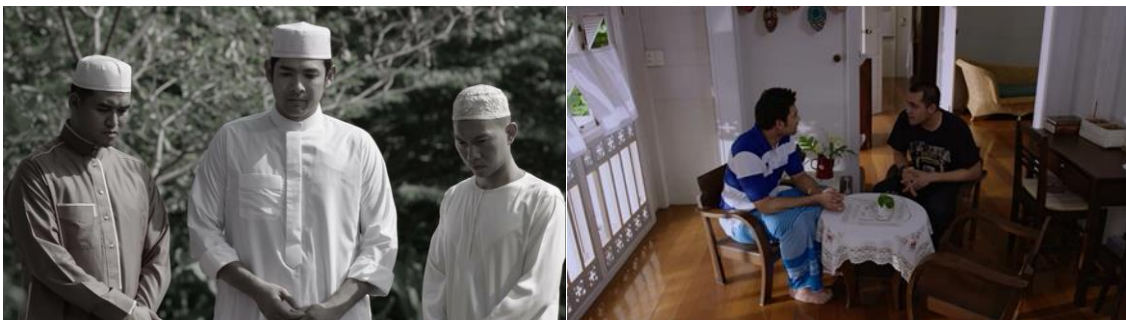
ภาพที่ 15 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมการเชื่อในบทธงโทษจากพระเจ้า

เมื่อพิจารณาจึงเห็นว่าภาพยนตร์ ฯ สะท้อนความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 2 มิติ กล่าวคือ มิติแรกคือน้ำใจของมุสลิมที่มีต่อมุสลิมด้วยกัน เช่น หมอบริจาคเงินรักษาชันมาน และ มิติที่สองคือน้ำใจของเพื่อนต่างศาสนาที่มีต่อมุสลิม เช่น เพื่อนร่วมสถาบันบริจาคเงินให้สามีไว้เป็นค่ารักษาพยาบาลของชันมานภาพสะท้อนข้างต้นแสดงถึงสถานะทางศาสนาที่แตกต่างกันไม่ได้เป็นข้อจำกัดต่อการสร้างมิตรภาพระหว่างเพื่อนมนุษย์

4.2 การแต่งกายด้วยชุดโสร่งสำหรับผู้ชาย เป็นภาพสะท้อนอัตลักษณ์ด้านการแต่งกายของผู้ชายมุสลิมโดยภาพยนตร์ฯ นำเสนอภาพการแต่งกายอันโดดเด่นของตัวละคร คิดเป็นร้อยละ 29.40

ภาพที่ 15 ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมการแต่งกาย

(ชุดโสร่งดังภาพสวมใส่ในงานพิธีกรรมทางศาสนา หรือ การปฏิบัติศาสนกิจ)

(U-turn จุดกลับใจ ตอนที่ 1 นาทีที่ 10:17 น.)

ความโดดเด่นด้านการแต่งกายของผู้ชายชาวมุสลิม เมื่อพิจารณาจึงเห็นว่าลักษณะการแต่งกายของตัวละครชายในภาพยนตร์ ฯ สื่อถึงภาพแทนอัตลักษณ์ของกลุ่มชนชาวมุสลิม โดยข้อกำหนดการแต่งกายของชาวมุสลิม นั้น คือสามารถแต่งกายได้ตามวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นแต่จะต้องไม่ขัดต่อหลักการศาสนา

ชาวมุสลิมในไทยส่วนมาก มีเชื้อสายมลายู การแต่งกายจึงได้รับอิทธิพลจากประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซีย มุสลิมชาย โดยปกติจะสวมใส่เสื้อเชิ้ต นุ่งโสร่งหรือกางเกง สวมหมวกซอกเกาะห์ หรือหมวกาปิเยาะห์ แต่หากไปละหมาดหรือพิธีทางศาสนา การแต่งกายจะพิถีพิถันมากขึ้นด้วยการสวมเสื้ออูรง สีขาว นุ่งกางเกงหรือโสร่ง หรือใส่โต๊ป สวมหมวกหรือโปก นี่คือเอกลักษณ์และวิถีชีวิตของชาวมุสลิมผ่านผ้า เป็นอัตลักษณ์ที่เด่นชัดของวัฒนธรรมที่เข้มแข็งตลอดมา (ประชาชาติธุรกิจ, 2560)

สรุปผลการศึกษา

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมในรูปแบบสถิติ

ลำดับ	อัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรม	ความถี่ (ครั้ง)	จำนวนทั้งหมด (ร้อยละ)
1.	ด้านวิถีชีวิต	40	47.06
2.	ด้านประเพณี	7	8.23
3.	ด้านความเชื่อ	21	24.71
4.	ด้านค่านิยม	17	20
	รวม	84	100

เมื่อพิจารณาตารางสรุปผลการศึกษาข้างต้นพบว่า ภาพสะท้อนอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) ของมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel ที่พบมากที่สุดคือด้านวิถีชีวิตจำนวนทั้งสิ้น 40 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.06 เนื่องจากเป็นภาพสะท้อนวัฒนธรรมที่ได้รับมาจากศาสนาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ศาสนาอิสลามได้หล่อหลอมกำหนดรูปแบบแห่งพฤติกรรมของมุสลิมไว้อย่างมั่นคง (อุทัย หิรัญโต, 2525, น. 13-85) ส่งผลให้วิถีชีวิตที่ปรากฏในภาพยนตร์ย่อมเป็นไปตามกฎเกณฑ์ทางสังคมของชาวมุสลิม อีกทั้งยังสะท้อนความศรัทธาอันแน่วแน่ของกลุ่มชนชาวมุสลิมที่มีต่อบทบัญญัติทางศาสนาหรือคำสั่งใช้ของพระผู้เป็นเจ้า นัยที่สื่อผ่านความศรัทธาข้างต้นแสดงถึงจิตใจที่มีศีลธรรม มีความยำเกรง และนอบน้อม เมื่อจิตใจได้รับการขัดเกลาจึงกล่าวได้ว่า วิถีปฏิบัติตามบัญญัติศาสนาอิสลามส่งผลให้เกิดการยกระดับจิตใจของผู้คนอีกด้วย อีกทั้งศาสนาอิสลามได้กำหนดแนวทางวิถีชีวิตด้วยกรอบทางศาสนาไว้เพื่อให้มนุษย์ดำรงชีพได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งการแสวงหาทรัพย์สิน สร้างสถานภาพทางสังคม และการทำนุบำรุงศาสนา ลักษณะเช่นนี้คือภาพสะท้อนจากวัฒนธรรมด้านวิถีชีวิตที่ปรากฏอย่างชัดเจน

ลำดับที่พบรองลงมาคือด้านความเชื่อ ปรากฏมากเป็นอันดับที่ 2 รองจากวิถีชีวิต จำนวนทั้งสิ้น 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 24.71 เห็นได้ชัดว่า ศาสนาอิสลามกำหนดรูปแบบความเชื่อไว้อย่างเป็นรูปธรรม และไม่อาจเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมสิ่งอื่นสิ่งใดได้ ความเชื่อที่ปรากฏดังเช่น การเชื่อในการทำความดี หรือ การเชื่อบทลงโทษว่ามีจริง กล่าวได้ว่าภาพสะท้อนสังคมด้านความเชื่อนั้นผูกโยงกับชาวมุสลิมทั้งระดับจิตใจและพฤติกรรม สะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับจิตใจอย่างละเอียดละไม จะเห็นได้ว่า ความเชื่อของชาวมุสลิมถูกศรัทธาด้วยจิตใจที่ยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนของศาสดาและพระเจ้า เริ่มต้นที่ระดับจิตใจไปสู่การกระทำมิใช่การเริ่มต้นจากสมอง สื่อให้เห็นว่าชาวมุสลิมให้ความสำคัญกับจิตใจเป็นลำดับแรก ซึ่งพิจารณาได้จากความถี่ของด้านความเชื่อที่ปรากฏ

ด้านค่านิยมพบจำนวนทั้งสิ้น 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20 ซึ่งวัฒนธรรมในด้านนี้สัมพันธ์กับวัฒนธรรมด้านความเชื่อข้างต้น อันประกอบด้วย ความมีน้ำใจ ความกตัญญู เป็นต้น ซึ่งพบความถี่ปรากฏรองลงมาจากความเชื่อ และวัฒนธรรมส่วนสุดท้ายคือ ด้านประเพณีพบจำนวนทั้งสิ้น 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.23 เนื่องจากการนำเสนอภาพสะท้อนสังคมของชาวมุสลิมมักจะ ผูกโยงกับหลักศรัทธาทางศาสนาและดำรงชีพตามที่ศาสนาให้กระทำ ดังนั้นจึงพบวัฒนธรรมด้านวิถีชีวิตและความเชื่อมากเป็นอันดับแรก ส่วนประเพณีเป็นหน่วยที่เล็กลงมาจึงปรากฏความถี่ของภาพสะท้อนสังคมที่น้อย ผลการศึกษาข้างต้นกล่าวได้ว่าแตกต่างจากสมมุติฐานที่ระบุว่าภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์ฯ ปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความเชื่อมากที่สุด ซึ่งแท้จริงแล้ว ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏมากที่สุดคือ ด้านวิถีชีวิตอันสัมพันธ์กับอุดมการณ์ของมูลนิธิฯ ที่สรรค์สร้างภาพยนตร์ภายใต้หลักการศาสนาอิสลามเพื่อเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของศาสนาอิสลามให้เห็นเป็นรูปธรรมผ่านทัศนคติและพฤติกรรมของตัวละคร

อภิปรายผล

การเลือกนำเสนอด้านลบของพฤติกรรมวัยรุ่นมาถ่ายทอดโดยนำเสนอเป็นแก่นเรื่องที่กระตุ้นให้เกิดอารมณ์และความน่าสนใจนั้น แสดงถึงความสำคัญของปัญหาสังคมที่มีมายาวนานจนทำให้คนในสังคมชินชาและละเลยหน้าที่ของส่วนรวมที่จะต้องเยียวยาพฤติกรรมของเยาวชนในสังคมมุสลิม ภาพยนตร์ฯ จึงเสนอกระบวนการแก้ไขปัญหาสังคมด้วยการใช้หลักศรัทธาทางศาสนาอิสลามขัดเกลาจิตใจ ภาพสะท้อนสังคมมุสลิมจึงมีการเชื่อมโยงกับหลักคำสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา (Kholi furqon, 2553) ที่กล่าวว่า “ปัญหาเยาวชน เป็นภาพสะท้อนของความล้มเหลวทิศทางการพัฒนาบุคคลไซเบอร์ที่ขาดความเข้าใจในทุกมิติของความเป็นมนุษย์ เป็นการพัฒนาที่ใช้ “วัตถุ” เป็นตัวตั้ง และละเลยอย่างเบ็ดเสร็จด้าน “จิตวิญญาณ” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาในปัจจุบัน มักจะอยู่บนฐานเส้นด้ายของระบบคุณธรรมจริยธรรม ภาพสะท้อนปัญหาที่เป็นอยู่และสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนแท้จริงแล้ว คือ กระจกสะท้อนภาพสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้ใหญ่อยู่ก่อนแล้ว ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหาเยาวชนจะไม่สามารถเป็นรูปธรรมได้ หากไม่ได้รับการเริ่มต้นปฏิบัติอย่างจริงจัง” จะเห็นได้ว่าคุณค่าของมนุษย์มิใช่การวัดและประเมินผลด้วยปัญญา หากแต่ใช้จิตวิญญาณตรึกตรองหรือตรวจสอบตนเองให้ดำรงอยู่อย่างมีคุณภาพไม่เป็นปัญหาต่อสังคม ทั้งนี้ปัจจัยด้านศาสนาจึงมีบทบาทอย่างเป็นรูปธรรมซึ่งเริ่มต้นจากการเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ นำไปสู่การกำหนดความประพฤติที่พึงงาม

วัฒนธรรมอิสลามแตกต่างจากวัฒนธรรมโดยทั่วไป เนื่องจากวัฒนธรรมที่ชาวไทยมุสลิมยึดเป็นรูปแบบวิถีการดำเนินชีวิต เป็นวัฒนธรรมที่มีพื้นฐานมาจากศาสนาอิสลามเป็น วิถีชีวิตของชาวมุสลิมจึงสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจวัตรทางศาสนาอย่างแนบแน่น พฤติกรรมต่าง ๆ ของชาวมุสลิมขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ที่ศาสนาได้กำหนดไว้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมายและถูกต้อง กล่าวได้ว่าภาพสะท้อนสังคมชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) ของมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel คือพื้นที่สะท้อนคุณธรรมวัฒนธรรมชาวมุสลิม อีกทั้งแสดงคุณค่าความเป็นมนุษย์ภายใต้ครรลองศาสนาอิสลาม

ข้อเสนอแนะ

ภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมของชาวมุสลิมที่สื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง U-turn (จุดกลับใจ) ของมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งที่สะท้อนลักษณะเด่นด้านภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมของชาวมุสลิม อีกทั้งสามารถศึกษาภาพสะท้อนสังคมในแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ และ รายการโทรทัศน์ เพื่อจะได้เรียนรู้ภาพสะท้อนสังคมชาวมุสลิมในมิติที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ซูฟอัม อุซมาน. (2557). *ปรัชญาการแพทย์อิสลาม*. ค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2561, จาก: <http://islamhouse.muslimthai.com>.
- _____. (2550). *อัลกุรอานทางนำชีวิต*. ค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2561, จาก: <https://islamhouse.com/th/articles/57562/>.
- _____. (2550). *ความสำคัญของละหมาด*. ค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2561, จาก: <http://www.islammore.com/view/4114>.
- ดริ์รัตน์ ภมรบุตร. (2550). *บทบาทของผู้นำศาสนาอิสลาม (โต๊ะอิหม่าม) ในการบริหาร พัฒนาชุมชนมุสลิม : กรณีศึกษามัสยิดในเขตมีนบุรี*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยศาสนศึกษา.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2560). *ผ้าเอกลักษณ์มุสลิม*. ค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2561, จาก: http://m.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1491100045.
- มุห์มัด อิบรอฮีม อัต-ตุวัยญีรีย. (2556). *ความสำเร็จรัฐของการอ่านอัลกุรอาน*. ค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2561, จาก: <http://www.islammore.com/view/1290>.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2536). *สังคมและวัฒนธรรม ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อุทัย หิรัญโต. (2525). *สารานุกรมศัพท์ทางรัฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ทิพย์อักษรการพิมพ์.
- อนุรักษ์ ปัญญาอนุรักษ์. (ม.ป.ป.). *วิถีชีวิตของชุมชน*. ค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2561, จาก: <http://www.uniserv.cmu.ac.th>.
- อัสมัน เตออาลี. (2558). *ความเสียสละในอิสลาม*. ค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2561, จาก: <http://www.islammore.com/view/1106>.
- Islam House. (2558). *แนวคิดธุรกิจอิสลาม*. ค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2561, จาก: [http://www.islammore.com /view/1664](http://www.islammore.com/view/1664).
- Kholi furqon. (2553). *ปัญหาเยาวชนและแนวทางแก้ไขตามทัศนะของอิสลาม*. ค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2561, จาก: <http://www.e-daiyah.com/?q=node/310>.

Oknation. (2551). *รักโรตี ดีเป็นมะตะปะ รากฐานวัฒนธรรมที่คนไทยควรรู้*. ค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2561,
จาก: <http://oknation.nationtv.tv/blog/print.php?id=195986>.

